

DUMINICA A ȘASEA DIN POST

Intrarea Domnului în Ierusalim - Floriile

APOSTOL. FILIPENI 4, 4-9

Fraților, bucurați-vă pururea întru Domnul. Și ia-răși zic: Bucurați-vă! Îngăduința voastră să se facă știută tuturor oamenilor. Domnul este aproape. Nu vă împovărați cu nicio grijă, ci, întru toate, prin închinăciune și prin rugă cu mulțumire, cererile voastre să fie arătate lui Dumnezeu. Și pacea lui Dumnezeu, care covârșește toată mintea, să păzească inimile voastre

și cugetele voastre, întru Hristos Iisus. Mai departe, fraților, câte sunt adevărate, câte sunt de cinste, câte sunt drepte, câte sunt curate, câte sunt vrednice de iubit, câte sunt cu nume bun, orice virtute și orice laudă, la acestea să vă fie gândul. Cele ce ați învățat și ați primit și ați auzit și ați văzut la mine, acestea să le faceți, și Dumnezeuul păcii va fi cu voi.

EVANGHELIE. IOAN 12, 1-18

„Înainte de Paști cu șase zile, a venit Iisus în Betania, unde era Lazăr, cel care fusese mort și pe care îl înviase din morți. Acolo l-au făcut cină și Marta slujea, iar Lazăr era unul dintre cei ce ședea împreună cu Dânsul la masă. Atunci Maria, luând o litră cu mir de nard curat, de mult preț, a uns picioarele lui Iisus și le-a șters apoi cu părul ei, iar casa s-a umplut de mirosul mirului. Deci unul dintre ucenicii Săi, Iuda al lui Simon Iscarioteanul, care avea să-L vândă pe Dânsul, a zis: de ce nu s-a vândut acest mir cu trei sute de dinari și să se fi dat săracilor? Dar el a zis aceasta nu pentru că îi era grijă lui de săraci, ci pentru că era fur și, având punga la el, lua din ce se punea în ea. Iisus, însă, a zis: lăsați-o, căci pentru ziua îngropării Mele l-a păstrat. Pe săraci pururea îi aveți cu voi, dar pe Mine nu Mă aveți pururea. Și dintre iudei, mulțime multă a aflat că este acolo și au venit nu numai pentru Iisus, ci ca să-l vadă și pe Lazăr pe care-l înviase din morți.

Atunci s-au sfătuit căpeteniile preoților ca și pe Lazăr să-l omoare, fiindcă din pricina lui mulți dintre iudei plecau de la ei și credeau în Iisus. Iar a doua zi, mulțimea de popor care venise la praznic, auzind că vine Iisus în Ierusalim, au luat ramuri de finic și au ieșit în întâmpinarea Lui și strigau: Osana, bine este cuvântat Cel Ce vine în numele Domnului, Împăratul lui Israel! Iar Iisus, aflând un asin tânăr, a șezut pe el, precum este scris: nu te teme, fiica Sionului; iată, împăratul tău vine la tine, șezând pe mânzul asinei. Dar acestea nu le-au înțeles ucenicii Săi la început; ci după ce s-a preamărit Iisus, atunci și-au adus aminte că acestea erau scrise pentru Dânsul și că ei l-au implinit. Deci mulțimea care fusese cu El mărturisea cum l-a strigat pe Lazăr din mormânt și l-a înviat din morți. De aceea a ieșit poporul înaintea Lui, pentru că auzise că a făcut această minune.”

TÂLCUIRI

Faima învierii lui Lazăr străbătuse toată Iudeia și o aflaseră toți pelerinii care veniseră în Ierusalim și împrejurimi, pentru praznicul iudeilor, al Patilor. Toți voiau să vadă pe Iisus și pe Lazăr. Deci când toți cei simpli fericeau pe Iisus, cărturarii și fariseii se umpleau de venin, vrând să-L omoare și pe Iisus și pe

Lazăr. Momentele acestea le-a ales Iisus începătură a pătimirii Sale. Cei simpli și curați, aflând că Iisus vrea să vie în Ierusalim s-au hotărât să-L primească deosebit de până acum. Iisus le-a prețuit dragostea. Și-a împrumutat un asin – că era sărac. (În tot răsăritul asinul are cinstea pe care o are la noi oaia.)

Icoanei-Intrarii-Domnului-in-Ierusalim

Aceasta e intrarea triumfală în Ierusalim. Toată gloata aceasta, noroadele, aveau o bucurie ca niciodată. Numai fariseii nu se bucurau, ci bucuria tuturor le învenina și mai rău inima. Nici Iisus nu se bucura, dar cinstea bucuria pe care o vedea. Toți care-L cunoșteau în Ierusalim ieșiseră întru întâmpinarea Lui. În Ierusalim rămăseseră numai cei ce nu-L cunoșteau. Aceștia îl primesc rece și cu suspiciuni.

Dar și Iisus i-a provocat. A mers la Templu și l-a găsit prefăcut de slujitorii Lui în „peșteră de tâlhari”. „Tâlharii” negustoreau suferințele și păcatele poporului. Compromiteau și pe Dumnezeu și suferința. Mai marii și mai micii Templului „tâlhăreau” poporul obidit, speculându-i suferințele în numele lui Dumnezeu. Zarafii făceau bursă neagră. Aceștia erau slujitorii lui Mamona. Parcă acuma erau anume toți adunați în ziua aceea la Templul din Ierusalim. La toți aceștia Iisus a luat biciul.

E și o minune în această sfântă mânie; mulțimea zarafilor, a negustorilor de porumbei – găinari geambași de miei și boi, toți, fără deosebire, fug în dezordine, înfricați de-un Om. Conștiința lor pătată nu le da nici o rezistență.

Gestul lui Iisus a înfuriat pe mai marele Templului, pe bătrâni, cărturari și farisei, care s-au sfătuit: „Cu orice preț trebuie să-L ucidem fiindcă mulțimea se ia după El”. Când aceștia se sfătuiă să-L ucidă, orbii și schiopii se apropiau de El în Templu și i-a vindecat.

Iar copiii crescuți de Templu, au venit cu ramuri în mâini, cântându-I „Osana, Fiul lui David!” Acesta-i faptul impresionant, că singuri copiii, orbii și schiopii și ucenicii Săi L-au primit pe Iisus în Templu, cu credință și cu dragoste. Auzind copiii, iarăși s-au înfuriat iudeii. „- Spune-le să tacă!” „- N-ați citit în Profeți: «Am pus laudele în gura pruncilor și a celor ce sug?»”

Cu acestea Iisus a părăsit Ierusalimul. Cu ziua aceasta începe patimile Domnului.

În tot entuziasmul general Iisus tăcea, dacă nu chiar plângea. Poporul acesta, care-L primea cu aclamații de împărat, peste trei zile va fi cumpărat de farisei pe nimic să strige lui Pilat: „Răstignește-L!!!”. Poporul, laș și fricos, nu pricepe prețul iubirii și o dă răstignirii. Intrarea lui Iisus în sufletul nostru, să nu fie ca acea intrare în Ierusalim. Templul conștiinței noastre să nu fie o peșteră de tâlhari, că atunci sigur și noi vom vocifera în curtea lui Pilat: „Răstignește-L!!! Slobozește-ne pe Baraba!”. De aceea ne-am curățit Ierusalimul și Templul din Ierusalim: conștiința, facându-ne iarăși copii, singurii care L-au primit în Templu. Copilăria: singura noastră vârstă care primește pe Iisus. Deci, copiii mei, care primiți astăzi pe Iisus în Sfânta Împărtășanie, rămâneți întru dragostea mea, care e dragostea lui Iisus.

Parintele Arsenie Boca – “Cuvinte vii”,
Prislop, 17 aprilie 1949

FRĂNTURI DE SINAXAR

Dacă suntem atenți la icoana învierii lui Lazăr, văzând-o din perspectiva întregii iconografii ortodoxe, vom remarca că în spatele dimensiunii istorice se ascunde o altă dimensiune. Fiecare detaliu istoric surprins în această icoană este zugrăvit în cunoscutul stil bizantin, care dă naștere unui alt plan, suprapus peste cel istoric. Este vorba despre dimensiunea eshatologică, care are următoarele trăsături:

1) Lazăr, cel mort de patru zile, nu are o atitudine statică, ci se pleacă în fața Domnului, în semn de ascultare, ca și cum învierea sa ar constitui rezultatul ascultării firii stricăcioase față de Hristos, Care apare nu numai sub aspectul istoric al Omului Iisus, ci și din perspectiva eshatologică a Domnului Hristos, Căruia I se supun toate. Astfel se explică atitudinea atotțiitoare cu care este zugrăvit chipul smerit al lui Iisus din icoană. Cu alte cuvinte, iconografia ortodoxă are această însușire optică, de a imprima un caracter eshatologic unui simplu fapt istoric. Deși înfățișează evenimente istorice, țintește spre «sfârșitul» lor eshatologic, spre împlinirea lor.

2) Acest lucru nu se întâlnește numai la anumite detalii ale compoziției, ca și când pictorul a fost inspirat de un singur detaliu pentru a dezvolta brusc o întreagă teologie. Nici nu reprezintă o trăsătură întâlnită numai la icoana unui anumit pictor, să spunem, inspirat, lipsind cu desăvârșire din icoana pictorilor neinspirati. Ci constituie un suflu, un efort eshatologic de a depăși moartea, stricăciunea și toate legile firii, element fundamental care răzbate prin tot țesutul iconografiei, fiind prezent în fiecare icoană zugrăvită în conformitate cu tipicul ortodox, indiferent de inspirația sau evlavia personală a pictorului.

Extrem de sugestiv în acest sens este următorul detaliu: omul care ridică piatra de pe mormânt pare să depună un efort considerabil, din cauza greutateii acesteia. Însă, dacă suntem atenți la modul în care este pictată piatra, vom constata că ea pare subțire și ușoară, tocmai datorită faptului că întregul tablou nu este luminat de vreo sursă de lumină dinspre interior (raze de soare), ci de o lumină care nu știm de unde provine și care nu respectă legea răspândirii rectilini. Motiv pentru care piatra, în afară de faptul că nu lasă nici o urmă de umbră pe pământ, nici ea în sine nu prezintă urme de umbre pe vreuna din cele două laturi. Cu alte cuvinte, nu are grosime și adâncime

și, de aceea, nu ne convinge că ar fi prea grea. Avem astfel, pe de o parte, un plan, o schiță, un mod de reprezentare care oferă senzația de greutate, iar, pe de altă parte, o lumină deosebită, care luminează planul în așa fel încât anulează senzația de greutate. Iată paradoxul iconografiei bisericești. Ne pune în fața ochilor o lume reală, dar transfigurată și eliberată de stricăciune. Ne prezintă imaginile din perspectivă istorico-realistă, dar, în același timp, le înalță la un alt nivel – supra-istoric, supra-realist, eshatologic.

3) Același lucru este valabil și în cazul munților și cetății, care, întrucât nu lasă vreo urmă de umbră, ci sunt luminate în întregime, nu dau senzația de greutate sau stricăciune.

4) În cele mai multe icoane, în care este zugrăvită învierea lui Lazăr, munții au structura prismatică specifică picturii bizantine, apărând sub forma unor spirale ușoare, cu vârful îndreptat în sus, în loc să dea acea senzație de greutate.

5) Lumina icoanei este de așa manieră încât nu oferă nici senzația de răsărit, nici de apus. Astfel, nu permite privitorului să-și dea seama în ce moment al zilei poate fi încadrat evenimentul zugrăvit în icoană.

Aceste elemente eshatologice, în paralel cu cele istorice amintite mai sus, au menirea de a îmbina timpul cu spațiul într-o singură compoziție omogenă și de a uni cele două dimensiuni – Istoria și Eshatologia – în Persoana lui Iisus, Cel care l-a înviat pe Lazăr (sub aspect istoric) și care este Fiul lui Dumnezeu, atotțiitorul (Pantokrator) și atotputernicul, Cel ce va să vină (sub aspect eshatologic). În concluzie, putem spune că icoana ortodoxă a învierii lui Lazăr nu se referă strict numai la învierea unei singure persoane umane, ci preînchipuie Învierea întregului neam omenesc și transfigurarea întregii creații. Așadar iată care este sensul sărbătorii care, așa cum am menționat în debutul acestui referat, pe cât de frumos este descrisă în scrierile și iconologia bisericească, pe atât de iscusit și de artistic este zugrăvită în icoana ortodoxă.

fragment din Prelegerea susținută de Pr. Stamátis Skliris în cadrul Simpozionului organizat de Mitropolia de Kítio – Cipru, cu ocazia împlinirii a 11 secole de la construirea bisericii Sfântului Lazăr, 18 oct. 1990

CÂNȚAȚI DOMNULUI TOT PĂMÂNTUL

Începând cu Denia de duminică seara, după cei șase Psalmi ai Utreniei, se cântă până în Sfânta și Marea Joi troparul: „Iată Mirele vine în miezul nopții și fericită este sluga pe care o va afla priveghind; iar nevrednică este iarăși cea pe care o va afla lenevindu-se. Vezi, dar, suflete al meu, cu somnul să nu te îngreunezi, ca să nu te dai morții și afară de împărăție să te încui; ci te deșteaptă grăind: Sfânt, Sfânt, Sfânt ești, Dumnezeu; pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, miluiește-ne pe noi”.

O altă cântare deosebit de frumoasă care ne cheamă la priveghere în primele trei zile ale Săptămânii Sfințelor Patimi, până în Joia cea Mare, este Lumina sau Svetilna Deniilor: „Cămara Ta, Mântuitorule, o văd împodobită și îmbrăcămintele nu am, ca să intru într-înșea. Luminează-mi haina sufletului meu, Dătătorule de lumină, și mă mântuiește”.

Denia de Joi seara este cunoscută și drept Denia celor 12 Evanghelii care vorbesc tocmai despre prinderea, procesul Mântuitorului și despre Răstignirea Mântuitorului. Îndelunga răbdare a Domnului nostru Iisus Hristos este preamărită după fiecare dintre cele 12 Evanghelii citite la Denia din Joia Mare (Utrenia zilei de vineri). Pericopele evanghelice ale acestei slujbe alcătuiesc un tablou complet al suferințelor

Mântuitorului, culminând cu răstignirea și moartea Sa pe Cruce.

Denia Prohodului Domnului din Sfânta și Marea Vineri cuprinde o serie de cântări sau imne, împărțite în trei stări, inegale ca număr de strofe. Preoții și credincioșii, stând în jurul Sfântului Epitaf, cântă pătimirile, răstignirea, moartea și îngroparea Domnului.

În Denia Prohodului Domnului, fiecare cântare este precedată de un verset din Psalmul 118, pentru că în acest Psalm se arată dragostea celui Credincios pentru Legea Domnului. Prin moartea Sa, Iisus Cel Răstignit și-a dovedit dragostea Sa față de Legea Domnului împlinind voia lui Dumnezeu- Tatăl, prin ascultare desăvârșită față de El și prin înfrânare de la rău.

Deniile din Săptămâna Sfințelor Patimi sunt un urcuș abrupt și intens spre Înviere; ele sunt ca o culme pentru cei care au postit și s-au pocăit de păcatele lor, sau ca un tren de ultimă oră, ca o chemare stăruitoare pentru cei întârziați în hotărârea lor de a se întoarce spre Hristos înainte de marea sărbătoare a Învierii.

Din prefața semnată de Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul României „Lumină spre Lumina Învierii. Înțelesul și folosul postului”, la cartea „Deniile din Postul Mare”

GRĂIT-AU PROROCII

Cea de-a treizeci și opta carte a Vechiului Testament: Zaharia.

Profetul Zaharia este unul dintre cei trei profeți care aparțin perioadei din istoria lui Israel numită „perioada postexilică” - adică după exilul babilonic. El se încadrează în această categorie împreună cu profetul Agheu (cu care a fost conemporan) și Maleahi.

Care a fost contextul istoric în care a activat profetul Zaharia?

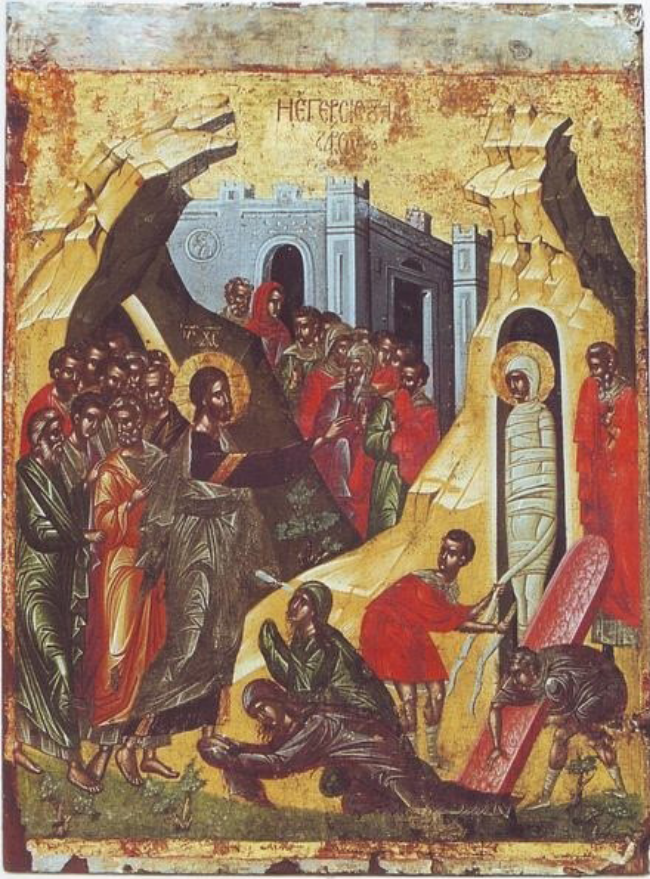
Pentru evrei este o perioadă extrem de tulbură, pentru că au petrecut 70 de ani în Babilon, iar când a venit împăratul Cyrus, acesta a dat edictul de întoarcere în Ierusalim. Evreii s-au întors, dar aici au găsit casele dărâmate, pământul devenise, între timp, înțepenit și foarte greu de cultivat, Templul din Ierusalim fusese dărâmat. Putem spune că, din punct de vedere social și economic, evreii se văd în fața unui dezastru.

Nu au curajul să se apuce de nimic, nu găsesc resurse pentru a demara vreo acțiune de reconstruire a Ierusalimului. În acest context, profeții Zaharia, Agheu și Maleahi nu fac altceva decât să încurajeze poporul în fața acestei noi situații. Profeții Zaharia și Agheu, mai ales, trag un semnal de alarmă asupra faptului că Templul Domnului, care era centrul vieții religioase din Ierusalim, nu fusese ridicat și se întârzia construirea acestuia.

Din punct de vedere politic, Iudeea apare ca un stat ce din nou caută să se ridice în mijlocul celorlalte națiuni. Era condusă de un guvernator - Zorobabel, iar mare preot în timpul lui Zaharia era Iosua.

Care au fost coordonatele principale ale misiunii și mesajului profetului Zaharia?

În primul rând, profetul s-a legat de ideea aceasta importantă a reconstruirii Templului, mai ales că el

Învierea lui Lazăr

venea dintr-o familie preotească. Pentru Zaharia era destul de important ca Templul Domnului să fie ridicat cât mai repede, astfel încât evreii să-și reînceapă toată activitatea lor cultică, așa cum prescria Legea lui Moise (jertfele, ritualul de curățire de la Templu și toate celelalte). În al doilea rând, profetul Zaharia îndeamnă spre pocăință, chiar din primele versete: „Întoarceți-vă către Mine», zice Domnul Savaot, «și atunci Mă voi întoarce și Eu către voi» (Zah. 1, 3).

O caracteristică a cărții profetului este legată de viziunile pe care le are acesta. În primele șase capitole sunt o serie de opt viziuni ce țin de reconstruirea Templului din Ierusalim, de faptul că Dumnezeu vrea să întărească poporul pentru anii care vor urma. Este vorba de exemplu de viziunea în care Ierusalimul este înconjurat de un zid asemănător cu o funie de măsurat, ce nu semnifică altceva decât protecția pe care Dumnezeu o va oferi poporului în fața tuturor vrăjmășilor vremii.

Abundența profețiilor despre Mesia

O altă caracteristică a cărții lui Zaharia este ideea mesianică. Dintre toți profeții mici, aici găsim cea mai mare pondere de idei mesianice. În numai 14 capitole

avem șase texte mesianice. Cele mai importante dintre acestea cred că ar fi bine să le amintim nu în ordinea în care se găsesc ele în text, ci în ordinea firească în care s-au împlinit.

Prima profeție împlinită este cea referitoare la Intrarea Domnului în Ierusalim: „Bucură-te foarte, fiica Sionului, veselește-te, fiica Ierusalimului, căci iată, Împăratul tău vine la tine drept și biruitor; smerit și călare pe asin, pe mânzul asinei“ (Zah. 9, 9). Apoi, din punct de vedere cronologic, o altă profeție ar fi vinderea Mântuitorului pe 30 de arginți: „Și Mi-au cântărit simbria Mea treizeci de arginți. Atunci a grăit Domnul către Mine: «Aruncă-l olarului prețul acela scump cu care Eu am fost prețuit de ei». Și am luat cei trei-zeci de arginți și i-am aruncat în vistieria templului Domnului, pentru olar»“ (Zah. 11, 12-13). Cei 30 de arginți reprezintă suma pentru care a fost vândut Mântuitorul de către Iuda Iscarioteanul care, mai târziu, realizează ce a făcut, își vine în fire și îi pare rău, se întoarce și îi aruncă arhierilor și cărturarilor de la Templul din Ierusalim. Aceștia refuză banii pentru că erau bani de sânge și atunci cumpără cu ei Țarina Olarului, ca să fie loc de înmormântare pentru cei străini. Apoi, trebuie să amintim profeția care spune: „Voi bate păstorul și se vor risipi oile“ (Zah. 13, 7). Această profeție este împlinită chiar de Mântuitorul în momentul prinderii Sale în Grădina Ghetsimani. O ultimă profeție împlinită în mod direct este cea care amintește de străpungerea coastei Mântuitorului: „Atunci voi vărsa peste casa lui David și peste locuitorii Ierusalimului duh de milostivire și de rugăciune, și își vor aținti privirile înspre Mine, pe Care ei L-au străpuns și vor face plângere asupra Lui, cum se face pentru un fiu unul născut și-L vor jeli ca pe cel întâi născut“ (Zah. 12, 10). Este clar că aici se amintește nu numai de ațintirea privirilor tuturor spre Mântuitorul răstignit pe cruce, ci și de străpungerea coastei Sale cu sulița, a mâinilor și a picioarelor prin cuie, precum și jelirea făcută în momentul patimilor Lui de către femeile Ierusalimului.

Alte două profeții se referă la activitatea generală a lui Mesia, având și ele o împlinire concretă, însă acestea patru sunt cele care subliniază cel mai clar împlinirea mesianismului la profetul Zaharia.

Ce îndemnuri morale ar putea să rețină creștinul care citește astăzi cartea proorocului Zaharia?

Dincolo de necesitatea construirii unei case a Domnului (ceea ce astăzi se întâmplă foarte des în

parohiile noastre), cred că putem insista asupra ideii amintite în primul capitol, aceea de întoarcere către Dumnezeu, de pocăință, pentru că întotdeauna omul are tendința de a greși, de a călca cuvântul lui Dumnezeu, iar întoarcerea către Dumnezeu reprezintă atunci restabilirea comuniunii cu El.

Toate jertfele pe care le facem sunt pentru noi

O altă idee importantă pentru noi, creștinii, este cea din cap. 7, atunci când casa lui Israel trimite mesageri preoților de la Templu să-i întrebe: „Să mai plâng eu oare în luna a cincea și să mă înfrânez, precum am făcut atâția ani?” (versetul 3), adică dacă postul pe care ei l-au stabilit în memoria căderii Ierusalimului sub Imperiul Babilonian își mai are rost sau nu. In-

terasant este răspunsul pe care îl dă Domnul: „Dacă ați ținut post și v-ați tânguit în luna a cincea și într-a șaptea, vreme de șaptezeci de ani, pentru Mine, oare, ați postit voi? Și dacă mâncați și beți, oare nu sunteți voi aceia care mâncați și care beți?” (versetele 5-6). Deci ceea ce trebuie să reținem este că posturile pe care le ținem, sărbătorile pe care le respectăm și rugăciunile pe care I le adresăm lui Dumnezeu, nu sunt pentru Dumnezeu, pentru că El n-are nevoie nici de post, nici de sărbători nici de rugăciunea adresată Lui, ci toate acestea sunt, de fapt, pentru noi. Cred că aceste două idei sunt extrem de actuale și astăzi, pentru lumea contemporană.

Pr. Cezar Paul Hârlăoanu

GÎNDUL ZILEI

Copiii Îl recunosc din fire pe Stăpânul zidirii, însă părinții lor se arată nemulțumitori: Copiii au întins pe cale veșmintele lor, prevestind goliciunea sinagogii și în același timp arătându-ne nouă să ne dezbrăcăm de omul cel vechi și să ne îmbrăcăm în Hristos.

(SĂNTUL EVLOGHIE, PATRIARHUL)

